

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 516/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou GRABAN, TORMA & PARTNERS s. r. o., Kováčska 53, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1VCdo/1/2021 z 25. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy a čl. 11 listiny. Tiež navrhuje zrušiť namietané uznesenie a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, priznať primerané finančné zadost'učinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného v konaní iniciovanom žalobkyňou o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Okresný súd Košice I v poradí prvým rozsudkom č. k. 34C/197/1992 z 15. marca 2010 prikázal do vlastníctva žalobkyne hnutel'né veci, resp. ich zostatkové hodnoty v sume 411,64 eur a hodnotu členského podielu v Stavebnom bytovom družstve II Košice vo výške 68 800 eur. Do vlastníctva sťažovateľa prikázal hnutel'né veci, resp. ich zostatkové hodnoty spolu vo výške 2 288,09 eur. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu na vyrovnanie 33 844,175 eur.

Podľa okresného súdu pri stanovení ceny členského podielu v bytovom družstve bolo treba vychádzať z jeho trhovej hodnoty (ceny, ktorú by bolo možné dosiahnuť za prevod členského podielu v bytovom družstve v rozhodnej dobe a mieste) zisťovanej ku dňu rozhodovania súdu o vyporiadaní BSM, avšak podľa stavu veci v čase zániku BSM.

3. Krajský súd v Košiciach v poradí prvým rozsudkom č. k. 4Co/180/2010 z 27. januára 2011 na odvolanie žalobkyne rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

4. Na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) najvyšší súd uznesením č. k. 6MCdo/18/2011 z 28. mája 2013 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke okamihu, ku ktorému má byť vykonané ocenenie členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania BSM. Podľa názoru najvyššieho súdu pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania BSM treba vychádzať zo stavu družstevného bytu i obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v bytovom družstve.

5. Okresný súd následne (po zrušení jeho rozsudku uznesením krajského súdu) v poradí druhým rozsudkom z 5. novembra 2015 vyporiadal BSM tak, že do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal hnuťelné veci a zostatkovú hodnotu členského podielu vo výške 1 286,54 eur a do výlučného vlastníctva sťažovateľa prikázal hnuťelné veci v hodnote 2 288,09 eur, ktorého zároveň zaviazal zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie podielov sumu 118,38 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Okresný súd viazaný právnym názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu, resp. krajského súdu zisťoval hodnotu členského podielu v bytovom družstve v čase zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v bytovom družstve, pričom pri stanovení ceny členského podielu v bytovom družstve vychádzal zo zostatkovej hodnoty tohto podielu.

6. Krajský súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 2Co/260/2016 z 11. mája 2017 potvrdil rozsudok okresného súdu.

7. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 432 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Podľa sťažovateľa rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP]. Za otázku zásadného významu považoval, či pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania BSM treba vychádzať z obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve alebo v dobe, keď sa rozhoduje o vyporiadaní BSM. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že dovolací súd pristupuje k riešeniu tejto otázky rozdielne, keď v uznesení č. k. 6MCdo/18/2011 z 28. mája 2013 zaujal názor, že pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve treba vychádzať zo stavu a z obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v bytovom družstve, čo je v rozpore s právnymi názormi vyslovenými v rozhodnutiach najvyššieho súdu č. k. 4Cdo/110/2011, č. k. 7MCdo/1/2011, č. k. 2Cdo/8/2007 a č. k. 3Cdo/343/2014, ktoré vychádzali z právneho názoru, podľa ktorého aj členský podiel manželov v bytovom družstve je majetkovou hodnotou, ktorú treba vyporiadať

v rámci BSM a pri jeho vyporiadaní treba vychádzať z cien zodpovedajúcich stavu v čase vyporiadania.

8. Sťažovateľ ďalej namietol, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď pri určení hodnoty členského podielu v bytovom družstve vychádzal zo zostatkovej hodnoty členského podielu, a nie z ceny obvyklej. Vyslovil názor, že danú vec bolo potrebné právne posúdiť tak, že pri určení hodnoty členského podielu v bytovom družstve sa vychádza z trhovej ceny bytu (nie z jej zostatkovej hodnoty), ku ktorému sa predmetný členský podiel viaže, a to v čase rozhodovania súdu o vyporiadaní BSM.

9. Sťažovateľ zároveň navrhol, aby prejednávajúci senát danú vec v súlade s § 48 ods. 1 CSP postúpil na rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu s tým, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. Senát 6C najvyššieho súdu, ktorému vec v súlade s rozvrhom práce pripadla na prejednanie a rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa, uznesením č. k. 6Cdo/202/2017 z 24. mája 2019 postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu s tým, že sa právnymi názormi vyslovenými v rozhodnutiach najvyššieho súdu č. k. 4Cdo/110/2011, č. k. 7MCdo/1/2011, č. k. 2Cdo/8/2007 a č. k. 3Cdo/343/2014 nestotožňuje a naďalej trvá na právnom názore, ktorý vyslovil v uznesení č. k. 6MCdo/18/2011 z 28. mája 2013.

11. Veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu uznesením č. k. 1VCdo/3/2019 z 28. apríla 2020 rozhodol, že vec vracia na prejednanie a rozhodnutie senátu najvyššieho súdu 6C, pretože tento senát v danom prípade nemal splnené podmienky na postúpenie veci podľa § 48 ods. 1 CSP. V odôvodnení uvedeného rozhodnutia veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu konštatoval, že už pred postúpením veci existovali na nastolenú právnu otázku v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu rozdielne právne názory, ktoré na jednej strane predstavovalo rozhodnutie najvyššieho súdu č. k. 6MCdo/18/2011 a na druhej strane rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 4Cdo/110/2011, č. k. 7MCdo/1/2011, č. k. 2Cdo/8/2007 a č. k. 3Cdo/343/2014. Ide o prípad, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, a keď je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu dospel k záveru, že v danom prípade chýba zákonný podklad na jeho meritórne rozhodnutie a že o dovolaní má rozhodnúť senát najvyššieho súdu 6C takým spôsobom, že buď sa prikloní k právnemu názoru, ktorý bol vyslovený v rozhodnutí najvyššieho súdu č. k. 6MCdo/18/2011, alebo za správny bude považovať právny názor prijatý v rozhodnutiach najvyššieho súdu č. k. 4Cdo/110/2011, č. k. 7MCdo/1/2011, č. k. 2Cdo/8/2007 a č. k. 3Cdo/343/2014.

12. K uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 1VCdo/3/2019 z 28. apríla 2020 pripojili odlišné stanovisko dvaja sudcovia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu zastávajúci názor, že rozhodnutie jeho väčšiny je neprijateľné a že nastolenú právnu otázku bolo možné (aj pre budúce prípady) autoritatívnym a záväzným spôsobom vyriešiť iba rozhodnutím veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu.

13. Najvyšší súd následne uznesením č. k. 6Cdo/202/2017 z 24. júna 2020 rozsudok krajského súdu č. k. 2Co/260/2016 z 11. mája 2017 a rozsudok okresného súdu č. k. 34C/197/1992 z 5. novembra 2015 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

14. Ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 189/2021 z 20. októbra 2021 vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uznesenia najvyššieho súdu č. k. 1VCdo/3/2019 z 28. apríla 2020 a č. k. 6Cdo/202/2017 z 24. júna 2020 zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Priznal sťažovateľovi náhradu trov konania a návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhovel. Bol toho názoru, že veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu pochybil, keď rozhodol, že vec vracia na prejednanie a rozhodnutie senátu 6C bez toho, aby vec právne zjednotil.

15. Po náleze ústavného súdu najvyšší súd namietaným uznesením veľkého senátu zrušil rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP sa viaže jeho zjednocujúci výrok, cit.: „*Pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania BSM treba vychádzať z obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve.*“ Vo vzťahu k právnomu posúdeniu času relevantného pre zistenie ocenenia členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania BSM sťažovateľom dovolaním namietané rozhodnutie krajského súdu nebolo založené na nesprávnom právnom posúdení veci, a dovolanie preto najvyšší súd vyhodnotil ako nedôvodné. Na rozdiel pri dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedol, že sudy nižšej inštancie vychádzali z určenia hodnoty členského podielu zo **zostatkovej hodnoty členského podielu**, čím sa odklonili v tejto otázke od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V tejto časti najvyšší súd dovolanie vyhodnotil ako dôvodné.

II.

Argumentácia sťažovateľa

16. Sťažovateľ argumentuje, že namietané uznesenie najvyššieho súdu je ústavne neudržateľné a arbitrárne. Tiež tvrdí, že (i) v konaní o zrušení spoločného nájmu a o zániku spoločného členstva v družstve nedošlo k vyporiadaniu hodnoty členského podielu vo vzťahu k sťažovateľovi, (ii) vyše 30 rokov nemá vyporiadanú hodnotu členského podielu a súčasne byt nemôže užívať, (iii) zistenie obvyklej ceny v dobe zániku spoločného nájmu v tomto prípade nie je reálne možné, pretože v danom čase neexistovala obvyklá cena členského podielu, a to z dôvodu, že členský podiel v bytovom družstve nebol v období režimu pred 1989 legálnym predmetom obchodovania, (iv) určenie hodnoty nehnuteľnosti v čase inom ako v čase vyporiadania má za následok určenie neaktuálnej hodnoty k tomu právu, (v) pri využití výkladu zákona podľa namietaného uznesenia by došlo k výraznému porušeniu zásady rovnosti podielov bývalých manželov, (vi) zásah do majetkových práv sťažovateľa zo strany súdu nemožno považovať za dovolený.

17. Sťažovateľ považuje vyslovený právny názor veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu za neprijateľný, pretože jeho závery nezodpovedajú zásadám spravodlivého vyporiadania BSM. Dôvodí, že vyslovený názor vytvára právny základ pre extrémne nespravodlivé vyporiadanie majetku medzi sporovými stranami. Tiež tvrdí, že spôsobuje zjavnú disparitu podielov manželov pri vyporiadaní BSM, pretože najvyšší súd nevysvetľuje, akým spôsobom bude sťažovateľovi, ktorý sa nestal výlučným vlastníkom členského podielu v bytom družstve,

zabezpečená kompenzácia a ochrana za odňatie majetku, ku ktorému došlo rozhodnutím súdu o zrušení spoločného nájmu bytu.

18. Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s otázkou, akým spôsobom bude zabezpečené rovné a spravodlivé vyporiadanie BSM účastníkov konania v súlade s § 150 Občianskeho zákonníka v prípade, ak bude ohodnotenie členského podielu v bytovom družstve vykonané podľa záverov vyplývajúcich z predmetného uznesenia veľkého senátu najvyššieho súdu. Pokiaľ jeden z manželov nadobudne majetkové právo ku dňu zániku spoločného nájmu bytu a druhý z manželov nadobudne hodnotu zodpovedajúcu oceneniu tohto majetkového práva vykonaného spätne o 30 rokov ku dňu zániku spoločného nájmu bytu, tieto hodnoty nebudú ekvivalentné. Kým jeden z manželov získa majetok, ktorý môže užívať a disponovať ním už od zániku spoločného nájmu bytu, druhý z manželov získa rovnakú hodnotu vyjadrenú v peniazoch, ktoré podliehajú inflácii o viac ako 30 rokov neskôr, čo spôsobuje značnú disparitu podielov manželov v čase vyporiadania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Predmetom prieskumu v prerokovanej veci je zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu. To je zároveň dôvod na vyrovnanie sa s judikatúrou ústavného súdu, podľa ktorej sa v konaniach o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmavajú len také právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo (IV. ÚS 361/2010). Preskúvaným uznesením sa konanie vo veci samej neskončilo. Právna záležitosť sťažovateľa a jeho bývalej manželky je po zrušení veci najvyšším súdom predmetom ďalšieho konania. Pre komplexný záver je dôležité poznamenať, že z uvedeného pravidla ústavný súd už pripustil výnimky (meritórne preskúvanie kasačných rozhodnutí), ak išlo o rozhodnutie, ktoré je spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do základných práv alebo slobôd sťažovateľa garantovaných ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (IV. ÚS 195/2010), pričom tento negatívny dôsledok sa vzťahoval na výsledok konania, ktorý by nebolo možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

20. Ak najvyšší súd neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 189/2021), ústavný súd rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020).

21. Argumenty sťažovateľa ústavný súd nepovažuje za nerelevantné. Sťažovateľ v namietaní extrémnej nespravodlivosti v podstate vyjadruje obavu, že sa mu má za jeho podiel spojený s členstvom v bytovom družstve vyplatiť trhovú náhradu podľa podmienok v roku 1989, pri vtedajšom systéme popierajúcom trh, navyše vo výraznom nepomere k súčasným reláciám porovnateľných bytových hodnôt, a to všetko umocnené približne tridsaťročným časovým odstupom, keď počas celého obdobia nemal žiadnu možnosť so svojou hodnotou na rozdiel od bývalej manželky nakladať.

22. Napriek uvedenému namietané uznesenie nijako nevyklučuje právo sťažovateľa na vyrovnanie jeho majetkovej účasti na už zaniknutom spoločnom členstve v bytovom družstve. Najvyšší súd v odôvodnení (bod 16) uviedol, že *„Právoplatnosť rozhodnutia súdu o určení nájomcu a člena bytového družstva, členský podiel prestáva byť spoločnou majetkovou hodnotou. Do vyporiadania*

BSM v dôsledku toho nemožno zahrnúť členský podiel ale namiesto neho vyporiadať náhradu zaň. Možno teda uzavrieť, že konštitutívnym rozhodnutím o určení výlučného členstva družstva vzniká druhému z rozvedených manželov náhradová pohľadávka za majetkovú hodnotu, ktorá bola zo spoločných majetkových hodnôt definitívne vyčlenená. Následne je vyporiadavaná v rámci vyporiadania BSM.“

23. V okolnostiach preskúmvanej veci bude úlohou nižších súdov sa s týmto jeho právom vyrovnáť tak, aby rozsudok zodpovedal základným princípom a štandardom civilného sporového konania vrátane jeho presvedčivosti a spravodlivého usporiadania veci (čl. 2 Civilného sporového poriadku). Podľa čl. 2 ods. 1 CSP: *„Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.“* Podľa čl. 2 ods. 2 CSP: *„Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.“* Podľa čl. 2 ods. 3 CSP: *„Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.“* Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 22Cdo/229/2021 z 23. mája 2022.

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd napokon rozhodol neprisvedčiť námietke o nevyhnutnosti pripustenia namietanej veci k hlbšiemu ústavnému prieskumu, pretože v nej prevažuje argument o výsledkovom charaktere práva na spravodlivý proces (III. ÚS 246/2018) a vec môže byť v budúcnosti predmetom konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

25. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa všeobecný súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Pokiaľ výklad súdu nie je arbitrárny a je náležité odôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS. 357/06). Svojevôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách: ako procesná svojevôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojevôľa, teda extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012).

26. Prieskum ústavného súdu je v takomto prípade obmedzený len na posúdenie, či uváženie súdu nevybočilo z medzí daných ústavou. I v tomto ohľade ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd namietané uznesenie odôvodnil spôsobom, ktorý ústavný súd s ohľadom na okolnosti danej veci nepovažuje za arbitrárny, neprimerane formalistický či zjavne odporujúci zákonu. Sťažnostný argument o arbitrárnosti je oslabený tým, že namietané uznesenie vychádza a aprobejuje právne názory vyslovené v skorších rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktorých podstata spočíva (na rozdiel od hnutelných vecí) v zániku dotknutého spoločného práva spojeného s členstvom v bytovom družstve už pred skončením konania o vyporiadanie BSM.

27. Základné práva na súdnu ochranu sú „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či namietané konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (rozsudok ESLP zo 4. 6. 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 32106/96) vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

28. Keďže ústavný súd nezistil, že by medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením uplatnených práv sťažovateľa existovala príčinná súvislosť, ktorá by odôvodňovala vyslovenie ich porušenia po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd dospel k záveru, že je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa vymedzených v petite sťažnosti.

29. Ústavný súd už v bode 21 naznačil veľmi náročné rozhodovanie vecí zo strany všeobecných súdov. V rámci *obiter dicta* poznamenáva, že obvyklá cena porovnateľných majetkových hodnôt v čase zrušenia spoločného členstva (1989) môže byť v porovnaní so stavom v čase právoplatného rozhodnutia o vyporiadaní BSM až v extrémnom nepomere. Kým obvyklá cena sa môže pohybovať po prepočte na novú menu v stovkách eur, v čase vyporiadania BSM sa môže obvyklá cena pomerovať v desiatkach tisícov eur. Navyše, kým jedna strana mala možnosť majetok bytovej povahy užívať a aj s ním nakladať, teda s hodnotami rovnajúcimi sa desiatkam tisícov eur, sťažovateľ takúto možnosť po dobu viac ako tridsať rokov nemal. Teda jeho nevýhoda konzekvenuje nielen z hľadiska extrému potencionalnej obvyklej hodnoty, ale aj extrému času. Pritom je neprehliadnuteľná judikatúra, podľa ktorej sa vyrovnanie zo zaniknutejších majetkových vzťahov spojených s členstvom v bytovom družstve vykonáva nie oddelene, ale v rámci vyporiadania BSM (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 4Cdo/110/2011, 7MCdo/1/2011, 2Cdo/8/2007, 3Cdo/343/2014). Teda v okolnostiach preskúmvanej veci s odstupom tridsiatich rokov. Ale keby aj nešlo o časový extrém, trh s bytmi vrátane družstevných bytov je nevyspytateľný a aj v kratších časových obdobiach môže dôjsť k výrazným zmenám podmienok na trhu s bytmi, čo vyvoláva pochybnosti nad rovnosťou príležitosti zúročiť či inak využiť majetkové právo vzniknuté po zrušení spoločného členstva v bytovom družstve (na jednej strane možnosť prevodu členských práv a na druhej strane (ne)možnosť nakladania s náhradovou pohľadávkou, kým neskončí spor o BSM). V tejto súvislosti sa vynára otázka ústavnej udržateľnosti rozhodovacej praxe, ktorá vychádza z majetkového vyrovnania až v rámci vyporiadania BSM, pritom k zániku a čiastočnému vysporiadaniu spoločného práva už došlo pred vyporiadaním BSM. Ústavný súd nemá a ani mať nemôže ambíciu, aby túto právnu záležitosť riešil namiesto všeobecného súdnictva. Z hľadiska namietanej arbitrárnosti namietaného uznesenia je dôležité, že nejde o právnu otázku, na ktorej by najvyšší súd založil podstatu svojho rozhodnutia, preto ústavný súd túto otázku v rámci *ratio decidendi* ani osobitne neriešil. Z hľadiska legitímnych očakávaní má relevanciu skutočnosť, že sťažovateľ nemal dôvod pri existujúcej konštantnej judikatúre uplatniť svoje práva oddelene od sporu z BSM. Na záver ústavný súd dodáva, že nálezom č. k. III. ÚS 486/2016 z 13. decembra 2016 už vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa konať bez zbytočných prieťahov okresným súdom, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie 8 000 eur

a náhradu trov konania. Ústavný súd poznamenáva, že týmto uznesením nie je dotknuté právo sťažovateľa domáhať sa opätovne ochrany na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote.

30. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde k tomuto rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudca Peter Straka, ktoré sa týka odôvodnenia rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2022

Peter Straka
predseda senátu